

EXPUNERE DE MOTIVE

1. Titlul proiectului de act normativ	
LEGE privind monitorizarea electronică în cadrul unor proceduri judiciare și execuțional penale, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative	
2. Motivul emiterii actului normativ	
1. Descrierea situației actuale	<p>A. Legislația națională prevede posibilitatea utilizării unor „<i>sisteme electronice de supraveghere</i>”, cu scopul de a asigura monitorizarea respectării unor obligații legale impuse anumitor categorii de persoane.</p> <p>După cum se va putea observa, legislația în această materie nu este consecventă nici sub aspectul <i>nivelului reglementărilor</i> care ar trebui să prevadă condițiile de utilizare a sistemelor de supraveghere (lege sau act infralegal), nici sub aspectul <i>terminologiei</i> cu care operează (alteori, se utilizează sintagma „<i>dispozitive electronice de supraveghere</i>”).</p> <p>Așadar, primele astfel de reglementări au fost introduse în Legea nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, care face referire la <i>obligația inculpatului de a purta permanent un sistem electronic de supraveghere</i>, ca măsură dispusă de organul judiciar în cadrul controlului judiciar [(art.215 alin.(2) lit.c)]. În privința acestei măsuri, Legea nr.253/2013 privind executarea pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal stabilește faptul că <i>supravegherea îndeplinirii obligației</i> se face în condițiile stabilite prin <i>lege specială</i> [art.83 alin.(2)]</p> <p>Tot Codul de procedură penală stabilește posibilitatea judecătorului de drepturi și libertăți, a judecătorului de cameră preliminară sau a instanței de judecată de a dispune ca, <i>pe durata arestului la domiciliu, inculpatul să poarte permanent un sistem electronic de supraveghere</i> [art.221 alin.(3)]. În completare, Legea nr.254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal prevede că <i>în situația în care, cu ocazia dispunerii măsurii arestului la domiciliu, se stabilește ca inculpatul să poarte un dispozitiv electronic de supraveghere</i>, potrivit art. 221 alin. (3) din Codul de procedură penală, <i>modul de utilizare a acestuia, precum și condițiile referitoare la transmiterea, modificarea și stocarea datelor obținute prin supravegherea electronică se stabilesc prin regulamentul de aplicare a prezentei legi</i> [art.124 alin.(2)].</p>

Ulterior, acest concept de supraveghere/ monitorizare electronică a fost preluat și de reglementările în materia violenței domestice.

Astfel, Legea nr.217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice stabilește posibilitatea emiterii unor *ordine de protecție provizorii* sau a unor *ordine de protecție*, atunci când există un risc iminent ca viața, integritatea fizică ori libertatea unei persoane să fie pusă în pericol printr-un act de violență domestică. În cadrul acestor ordine de protecție, poate fi dispusă obligarea agresorului de a *purta permanent un sistem electronic de supraveghere*; măsura va putea fi dispusă doar dacă se stabilește, în sarcina *agresorului*, *obligația* de a păstra o distanță minimă determinată față de victimă, față de membrii familiei acesteia, ori față de reședința, locul de muncă sau unitatea de învățământ a persoanei protejate, ori *interdicția* de a se deplasa în anumite localități sau zone determinate pe care persoana protejată le frecventează ori le vizitează periodic, precum și dacă există *acordul persoanelor protejate* de a purta un sistem electronic de supraveghere care să permită verificarea respectării obligației agresorului.

Aceeași lege prevede că supravegherea respectării măsurilor de protecție, cu ajutorul unui sistem electronic de supraveghere, se realizează în condiții stabilite prin *lege* [art.221 alin.(3)].

Trebuie spus că instituirea unor mecanisme pentru realizarea supravegherii/ monitorizării electronice prezintă relevanță și din perspectiva Legii nr.151/2016 privind ordinul european de protecție, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, în situația în care România este stat emitent al unui ordin european de protecție.

B. În cuprinsul Programului de Guvernare, aprobat de Parlament prin Hotărârea nr.1/2018, în cadrul Capitolului *Politici publice în domeniul muncii și justiției sociale* au fost stabilite anumite măsuri pentru a asigura ***Respect și demnitate pentru femei printre care și cea privind crearea unui sistem de monitorizare a ordinelor de protecție (dispozitive electronice, aplicații mobil).***

C. În urma unei analize a legislației statelor membre UE, pe baza informațiilor colectate de atașatii de afaceri interne de la autoritățile competente din statele de acreditare, reies următoarele:

1. Austria

Republica Austria dispune de legislație privind *supravegherea agresorului* care a

exercitat acte de violență față de un membru de familie (soț, soție, părinți, copii, frați, surori) cu ajutorul unui *sistem electronic de supraveghere (brățară electronică)*;

Reglementările sunt puse în aplicare de autoritățile austriece începând cu data de 01.09.2010 și se regăsesc în Legea privind organizarea și funcționarea Administrației Penitenciarelor, în Codul de Procedură Penală, în Regulamentul Ministerului Federal al Justiției privind executarea pedepsei închisorii și a arestului preventiv prin arest la domiciliu controlat electronic (brățară electronică) și în Legea privind organizarea și funcționarea Poliției Austriece (BGBl nr. 566/1991).

În ceea ce privește sistemul de monitorizare a agresorului cu sprijinul unei brățări electronice, Ministerul Federal de Interne a comunicat faptul că acest sistem de monitorizare se aplică în special persoanelor deja condamnate la pedepse privative de libertate și care se află în stare de arest la domiciliu, dar poate fi aplicat și persoanelor aflate în stare de arest preventiv. Măsura arestului la domiciliu prin supravegherea electronică este prevăzută de art. 173 din Codul de Procedură Penală, precum și de art. 156b din Legea privind organizarea și funcționarea Administrației Penitenciarelor.

În Austria, autoritatea competentă să achiziționeze sistemele electronice de supraveghere, să gestioneze sistemul informatic ce colectează datele, respectiv să monteze sistemul electronic de supraveghere, este Administrația Penitenciarelor din cadrul Ministerului Justiției.

În cazul *persoanelor deja condamnate definitiv*, măsura supravegherii unei persoane printr-un astfel de sistem de monitorizare, este dispusă de șeful Penitenciarului, unde este încarcerat deținutul. Pentru persoanele aflate în stare de arest preventiv, măsura este dispusă de instanța de judecată.

Toate costurile legate de achiziționarea dispozitivelor necesare și monitorizarea unei persoane prin sistemul electronic de supraveghere, se suportă de către subiect. În cazul în care acesta nu dispune de bani, prin excepție cheltuielile sunt preluate de statul austriac.

Cererea legată de supravegherea cu ajutorul unei brățări electronice poate fi formulată de subiect, fie odată cu începerea perioadei de executare a detenției, fie pe perioada cât este încarcerat.

Cererea de supraveghere electronică a subiectului, poate fi avizată pozitiv, dacă sunt întrunite următoarele condiții:

- pedeapsa sau restul de pedeapsă rămasă de executat nu depășește 12 luni,

- subiectul are domiciliul în Austria,
- subiectul dispune de o locuință, ce conferă condiții de locuit adecvate,
- subiectul prestează o activitate independentă/ profesie/ meserie în apropierea locuinței de domiciliu,
- subiectul dispune de venituri financiare proprii (nu șomaj, ajutor social, etc.),
- subiectul deține o asigurare medicală proprie și una în caz de accidente,
- subiectul își dă acordul, în scris, pentru realizarea unor verificări periodice, în spațiul de locuit, și se angajează să respecte obligațiile impuse de măsura supravegherii electronice.

Începând cu data de 1 ianuarie 2013, legislația permite și supravegherea la domiciliu a persoanelor condamnate pentru infracțiuni sexuale, condiția fiind ca acestea să fi executat minimum 3 luni din pedeapsă în penitenciar și să dea anumite asigurări suplimentare Administrației Penitenciarului în care a fost încarcerat.

Toată tehnica aferentă sistemului electronic de supraveghere (administrat de Administrația Penitenciarelor din Republica Austria) este contractată în regim de *leasing*. Supravegherea se realizează prin *unde radio* către o stație fixă, care la rândul ei este conectată prin *GSM* sau prin *rețea de telefonie fixă* la sistemul de supraveghere. Persoana supravegheată cu ajutorul brățării electronice are obligația de a achita pentru fiecare zi de supraveghere suma de 22 Euro, din care 5 Euro sunt pentru tehnica de supraveghere, iar diferența este virată asociației „Neustart”, o organizație de stat, ce acordă asistență de resocializare a persoanelor condamnate la pedepse privative de libertate, dar și victimelor infracțiunilor. Prin tehnica de supraveghere existentă, Administrația Penitenciarelor din Republica Austria poate supraveghea un număr de maxim 500 de subiecți.

2. Belgia

Supravegherea electronică se aplică în Belgia din anul 1998. În luna iunie 2015, erau înregistrate aproximativ 1965 de persoane obligate să poarte o brățară electronică.

În Regatul Belgiei există 5 tipuri de supraveghere electronică¹:

- detenția preventivă sub supraveghere electronică,
- executarea unor pedepse cu închisoarea de până la 3 ani,

¹ - Legea din 17 Mai 2006 – „Loi relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine”;

- Legea din 7 Februarie 2014 – „Loi instaurant la surveillance électronique comme peine autonome” ;

- executarea unor pedepse cu închisoarea de peste 3 ani,
- pedeapsă complementară pentru anumite fapte grave,
- supravegherea electronică ca pedeapsă autonomă.

Măsura poate fi dispusă de tribunalul care aplică pedeapsa (pentru condamnările ce depășesc 3 ani) sau de către directorul penitenciarului unde se execută pedeapsa (pentru pedepsele de până în 3 ani-inclusiv). Asistentul de justiție, în speță persoana care asigură supravegherea condamnatului, face o anchetă socială înainte de a se dispune măsura și întocmește un raport dacă sunt încălcate condițiile.

Centrul Național de Supraveghere Electronică (CNSE), care constituie un serviciu public, 7/7 și 24/24, realizat de Ministerul de Justiție (Service Public Federal Justice), asigură montarea brățărilor și verificarea prezenței (în mod automat, prin intermediul unei cutii instalate la domiciliu). Există ca alternativă și o recunoaștere vocală prin telefon (apelare automatizată).

Pentru punerea în practică a măsurilor și supraveghere, CNSE colaborează cu:

- casele de justiție (asistentul de justiție responsabil);
- autoritățile implicate (tribunal de aplicare a pedepselor, judecătorul de instrucție, direcția generală a penitenciarelor, directorul închisorii);
- grefele penitenciarelor;
- serviciile de poliție.

3. Marele Ducat de Luxemburg

Măsura supravegherii electronice (cu ajutorul brățării electronice) se aplică în Luxemburg din anul 2007. Până în anul 2013, au beneficiat de această formă de executare a unei măsuri privative de libertate peste 200 de condamnați, cu o medie de 25-30 în același timp.

În anul 2012, au fost lansate inițiative legislative de modificare a legislației (proiect de Lege pentru reforma administrației penitenciare și proiect de Lege pentru reforma executării pedepselor), care să instituie prevederi exprese cu privire la supravegherea electronică.

Subiectul unei astfel de măsuri este supravegheat social de Serviciul Central de Asistență Socială (SCAS) și tehnic de postul central de pază al Centrului Penitenciar Luxemburg. SCAS este un serviciu al Parchetului General.

4. Danemarca

În Danemarca, sistemul de monitorizare electronică este utilizat doar în conexiune cu executarea unei pedepse, ca alternativă la pedeapsa cu închisoarea. De precizat că

brăţările electronice *nu sunt utilizate* ca forma de supraveghere, urmare unei decizii privind emiterea ordinelor de restricţie, de excludere sau de expulzare.

Monitorizarea electronică este în atributul Serviciului Penitenciare și Probațiune (Kriminal Forsorgen, <http://www.kriminalforsorgen.dk/>), structură care se află în subordinea Ministerului Justiției danez. Legislația prevede că persoanele condamnate la o pedeapsă cu închisoarea de până la 6 luni pot aplica pentru permisiunea de a executa această pedeapsă sub forma arestului la domiciliu.

5. Finlanda

Finlanda nu are prevederi legislative și nu folosește sistemul de monitorizare electronică ca măsură de protecție pentru victimele violenței domestice.

6. Suedia:

În Suedia, ordinul de interdicție în cazurile de violență domestică se emite de către procuror sau de către judecător. Unul dintre cele 4 tipuri de ordin de interdicție este cel de „interdicție specială extinsă”. În acest caz, subiectul nu are voie să își facă apariția într-o zonă extinsă din jurul rezidenței persoanei protejate, a locului de muncă al acesteia sau alte locații unde aceasta se află de obicei. Acest ordin de interdicție specială extinsă presupune că subiectul a încălcat „interdicția extinsă” impusă anterior de autorități.

Ordinul de interdicție specială extinsă *poate fi asociat cu un sistem de monitorizare electronică* (brăţară electronică la gleznă, care avertizează în legătură cu încălcarea zonei de interdicție sau nepurtarea echipamentului de monitorizare).

În 2011, Parlamentul Suedez a decis modificarea Legii privind ordinele de restricție (1988: 688). Modificările în cauză au constituit una dintre măsurile luate pentru a consolida protecția persoanelor care sunt supuse violențelor repetate, amenințărilor sau hărțuirii. Modificările care au intrat în vigoare la 1 octombrie 2011, au vizat, printre altele, și *monitorizarea electronică a respectării ordinelor de restricție*.

Poliția din Suedia a primit sarcina de a implementa sistemul electronic de monitorizare. De la adoptarea acestor modificări, un total de șapte persoane au făcut obiectul unor ordine de restricție care au presupus un sistem de monitorizare electronică.

Posibilitatea de utilizare a monitorizării electronice în baza unui ordin de restricție este condiționată de o anchetă specială. Persoana responsabilă de anchetă, sugerează că ordinul de restricție ar trebui să fie însoțit de o monitorizare

electronică. În prezent, se dispun monitorizări electronice în 1-3 cazuri pe an.

Un ordin de restricție presupune că o persoană (agresor) nu poate vizita sau în nici un caz nu poate lua contact cu persoana protejată. Scopul ordinului de restricție este de a preveni săvârșirea unei infracțiuni și de a institui siguranță pentru persoanele care fac obiectul urmăririi și hărțuirii.

Tehnologia de monitorizare electronică nu a fost disponibilă înainte de 1 octombrie 2011. Obținerea tehnologiei a durat mai mult decât era de așteptat, deoarece procedurile au fost reluate întrucât ofertele nu îndeplineau toate cerințele. Brățările electronice au fost livrate poliției doar în luna martie 2013.

În perioada 2013-2017, procurorii au emis 1-3 decizii/an cu privire la monitorizarea electronică. Unui număr total de șapte persoane le-au fost emise ordine de restricție, ce au presupus monitorizare prin brățări electronice.

Au existat câteva rapoarte vizând obstacole în funcționarea monitorizării electronice. Agresorii au încercat să taie brățara electronică sau au neglijat încărcarea acesteia. Au existat, de asemenea, rapoarte referitoare la acoperirea GSM defectuoasă la locul de muncă al agresorului. Nu au existat încălcări ale monitorizării electronice. Nici un agresor nu a fost rănit în cazurile de monitorizare electronică.

Exemple de obstacole și probleme legate de monitorizare: agresorul a neglijat să încarce bateriile; „lipsa comunicării”, probabil un punct radio mort în interiorul locuinței și la locul de muncă; agresorul a plecat în străinătate; agresorul și-a scos brățara electronică; brățara electronică a încetat să mai funcționeze; încărcătorul acumulatorului s-a stricat; poziționarea și prezentarea semnalelor de alarmă au întârziere (în timp); pozițiile apar uneori în ordinea „greșită”;
- acoperirea necorespunzătoare a rețelei GSM în mediul rural și întârzierea semnalelor de alarmă.

Informațiile privind poziția agresorului pot fi înregistrate și extrase numai atunci când acesta intră sau se află în zona restricționată sau atunci când monitorizarea este obstrucționată/blocată.

A fost aleasă o soluție în care poliția a integrat această monitorizare în sistemele proprii. Aceasta se referă numai la monitorizarea brățărilor electronice ca măsură dispusă în baza unui ordin de restricție. Alertele de încălcare sunt trimise Centrului de operațiuni al poliției. Nu există date personale în sistemele tehnice. Datele personale sunt prelucrate separat la centrele de operațiuni.

Structurile poliției care se ocupă de sistemul de monitorizare electronică sunt în primul rând:

- Departamentul pentru Tehnologia Informației, care integrează brățelele electronice în sistemele IT;
- Unitatea de protecție a victimelor infracțiunilor și a martorilor, care montează și demontează brățelele electronice și, atunci când este necesar, are contacte cu agresorul și persoana protejată;
- Centrele de Operațiuni, care primesc alerte;
- ofițeri de patrulare care sunt trimiși în cazul alertei pentru a asigura protecția persoanei protejate și pentru a aresta persoana care încalcă ordinul de restricție.

Monitorizarea electronică are limitele sale:

- nu există echipamente perfecte, care să nu se defecteze;
- tehnologia nu este în sine un „perete electronic”; altfel spus, nu împiedică pe cineva care este motivat să încalce ordinul de restricție
- tehnologia nu funcționează 100%, întrucât există limite tehnice, cum ar fi lipsa de acoperire GPS în anumite zone.

7. Confederația Elvețiană

Începând cu 1 ianuarie 2018, autoritatea executantă poate dispune *utilizarea unui dispozitiv electronic fix* (supraveghere electronică) pentru persoana condamnată, la cererea acesteia:

- pentru executarea unei pedepse privative de libertate sau a unei pedepse privative de libertate de substituie de la 20 zile la 12 luni sau,
- la locul de muncă extern sau la locul de muncă și rezidență extern, pentru o perioadă de la trei la douăsprezece luni.

Supravegherea electronică poate fi dispusă:

- dacă nu există suspiciuni că persoana condamnată va fugi sau va comite alte infracțiuni;
- în cazul în care condamnatul dispune de o locuință fixă;
- dacă persoana condamnată desfășoară o activitate regulată, fie că este vorba de muncă, formare profesională sau ocupație permanentă, timp de cel puțin 20 de ore pe săptămână, sau dacă acesta îi poate fi atribuită;
- dacă persoanele adulte care trăiesc în comun cu persoana condamnată își exprimă acordul, și
- dacă persoana condamnată aprobă planul de execuție întocmit special.

În cazul în care condițiile nu mai sunt îndeplinite sau persoana condamnată încalcă obligațiile prevăzute în planul de execuție, autoritatea de execuție poate să pună capăt executării sub formă de supraveghere electronică și să dispună executarea pedepsei privative de libertate în formă obișnuită sau de semi-

detenție, sau limitarea timpului liber acordat persoanei condamnate.

De asemenea, Codul penal elvețian stabilește faptul că împotriva autorului unei infracțiuni sau al unui delict săvârșit la adresa uneia sau mai multor persoane determinate sau a membrilor unui anumit grup, judecătorul poate dispune o *interdicție de contact* sau o *interdicție geografică* pentru o perioadă care să nu depășească cinci ani, dacă există suspiciuni că acesta va comite o nouă infracțiune sau un delict în cazul contactului cu acele persoane. Prin interzicerea contactării și *interdicția geografică*, i se poate interzice autorului:

- să contacteze, direct sau printr-o terță parte, una sau mai multe persoane specificate sau membri ai unui anumit grup, inclusiv prin telefon, în scris sau prin mijloace electronice, să utilizeze, să găzduiască, să formeze profesional, să supravegheze, să îngrijească sau să-i frecventeze în orice alt mod;

- să se apropie de o anumită persoană sau să intre într-un anumit perimetru în jurul locuinței acesteia;

- să frecventeze anumite locuri, în special străzi, piețe sau cartiere determinate.

Autoritatea competentă poate dispune utilizarea unui aparat tehnic fixat pe autor pentru executarea interdicției. Acest aparat poate servi în special pentru a localiza autorul. Judecătorul poate dispune o asistență de probațiune pe durata interdicției. El poate prelungi interdicția din cinci ani în cinci ani, la cererea autorităților de executare, dacă această prelungire este necesară pentru a împiedica făptuitorul să comită o nouă infracțiune sau delict împotriva unui minor sau a unei alte persoane vulnerabile.

Utilizarea brățării electronice nu este, în sine, limitată la o listă specifică de infracțiuni. Autoritățile competente pentru a decide cu privire la utilizarea brățării electronice sunt:

- Autoritatea de executare a pedepselor (noul articol 79b din Codul penal);
- judecătorul de fond, respectiv autoritatea de executare (articolul 67b CP);
- Tribunalul de măsuri și libertăți (articolul 237 CPP);
- Oficiul Federal de Justiție (art. 47 din Legea privind asistența judiciară internațională EIMP).

8. Franța

Legislația din Republica Franceză nu are prevederi specifice pe genuri de infracțiuni care pot impune supravegherea condamnaților prin dispozitive electronice tip brățară. Monitorizarea electronică este dispusă de judecătorul de drepturi și libertăți sau judecătorul de cameră preliminară, în cazul infracțiunilor pentru care pedeapsa închisorii este de cel mult 2 ani, iar în cazul recidiviștilor, pentru infracțiuni pentru care pedeapsa închisorii este de cel mult 1 an. Poate fi

dispusă și în cazul arestului la domiciliu, pe parcursul procesului penal, sau la terminarea perioadei de încarcerare, pentru:

- persoanele care au dreptul la liberare condiționată;
- persoanele reținute, aflate în arest;
- persoanele condamnate la pedeapsa închisorii de maxim 5 ani care mai au de executat 4 luni din pedeapsa (cu anumite condiții);
- persoanele inculpate aflate în așteptarea judecării.

Plasarea în arest la domiciliu cu monitorizare electronică este o modalitate de a efectua o pedeapsă privativă de libertate însă fără a fi încarcerat și poate fi dispusă la cerere, după efectuarea unei anchete vizând situația familială, materială și socială a persoanei inculpate.

Magistrații informează persoana cu privire la obligațiile pe care le are, precum și intervalul orar în care aceasta nu are dreptul de a părăsi locuința. În cazul nerespectării obligațiilor ce îi revin, măsura arestului la domiciliu cu monitorizare electronică se poate revoca.

Potrivit articolului D. 147-31 din Codul de Procedură Penală, o serie de infracțiuni prevăzute și pedepsite cu închisoarea de minim 7 ani sau mai mari, pot duce la aplicarea măsurii de supraveghere electronică imediată. Infracțiunile privind violența conjugală, cum ar fi: violul sau agresiunile sexuale, răpirea și sechestrarea de persoane, corupția de minori, al căror autor este soțul/soția; concubinul/concubina; partenerul de viață; sau orice altă persoană, inclusiv a tertului ce deține autoritatea asupra victimei, sau asupra minorului cu vârsta de maxim 15 ani, pot atrage dispunerea măsurii de monitorizare a agresorului prin brățara electronică.

Brățara electronică este conectată prin sistem wifi sau bluetooth la postul telefonic fix din apartamentul persoanei monitorizate și declanșează automat o alertă în momentul în care se deconectează de la sistem ca urmare a îndepărtării acesteia de sursa de emisie. Distanța de contact (raza de acțiune) dintre brățara electronică și sursa emitentă a alarmei este calibrată de către operator.

9. Germania

Conform dreptului german, supravegherea electronică pentru stabilirea locului unde se află o persoană este posibilă, numai în cazul persoanelor condamnate, ca instrument de supraveghere pentru autorii unor fapte sexuale, cu violență sau îndreptate împotriva statului.

Conform legii de organizare a Biroului Federal de Investigații Criminale (BKA), este posibilă și supravegherea electronică, pentru supravegherea permanentă a

unor persoane suspecte de terorism sau posibil să comită atacuri teroriste, pentru a împiedica comiterea unor astfel de fapte. Supravegherea este posibilă numai când există informații certe care să ducă la concluzia că se pregătește comiterea unei astfel de fapte.

Supravegherea electronică mai poate fi folosită de BKA și pentru a verifica dacă persoana supravegheată ia legătura sau se deplasează în locuri nepermise sau cu persoane cu care nu are voie să întrețină contacte. Durata maximă a dispoziției instanței este de trei luni. După expirarea termenului se face o reevaluare, măsura poate fi prelungită din nou cu încă trei luni. Dacă motivele inițiale au dispărut, măsura supravegherii încetează.

Dreptul german nu prevede posibilitatea inițierii unor măsuri de supraveghere electronică a victimelor.

Pentru toate landurile federale, Administrația de Land a Landului Hessa pune la dispoziție un sistem funcțional de supraveghere, la nivel federal. Centrul unde funcționează se numește Centrul Comun de Supraveghere al Landurilor – GÜL Gemeinsame Überwachungsstelle der Länder. Detaliile administrative sunt gestionate de acest centru. Fundamentul îl reprezintă o prestare de servicii comerciale din partea unei firme private, lider de piață în Germania pe astfel de sisteme.

Persoana vizată primește un sistem aplicat pe picior (cătușe de picior), care are elemente de securitate ce depistează eventuale tentative de manipulare neautorizată. Se folosesc două posibilități de urmărire, prin GPS sau prin GSM. Dacă persoana vizată părăsește zona verde, unde i se permite accesul și șederea, sau intră într-o zonă interzisă pentru el, se emite un semnal la serverul central. Acesta este ocupat cu personal 24/7. Sunt prestabilite reguli de intervenție în funcție de nivelul de alertă.

La începutul măsurii dispuse, se realizează o informare pentru toate persoanele implicate. Fiecare persoană implicată este informată asupra procedurii de aplicat, în cazul unei alerte.

Este posibilă accesarea unei convorbiri telefonice cu persoana supravegheată sau informarea poliției unde se află aceasta, pentru reținerea imediată. Pentru modul de utilizare a dispozitivului, persoana purtătoare este instruită la momentul aplicării. Primește suplimentar și instrucțiuni scrise de folosire sau cu interdicții, cu ceea ce nu are voie să facă, pentru a nu declanșa alarma.

GÜL cunoaște locul unde se află persoana numai în momentul în care se declanșează alarma.

10. Grecia

În Republica Elenă, prevenirea și combaterea violenței domestice este reglementată de Legea 3500/2006, cu modificările ulterioare. Aceasta stipulează existența ordinului de restricție, *fără purtarea de către agresor a unui sistem electronic de supraveghere*.

Supravegherea electronică este reglementată pentru *inculpați și condamnați* fiind prevăzută de Legea nr. 4205/2013, cu modificările ulterioare. Odată cu adoptarea acestui act normativ au fost efectuate modificări la Codul Penal, Codul de Procedură Penală și Codul Corecțional.

Arestul la domiciliu sub supraveghere electronică este definit de art. 282 Cod de Procedură Penală, iar conform art. 110B din Codul Penal beneficiază, doar la cerere și în baza unei evaluări a unui Consiliu Judiciar, de arest la domiciliu cu supraveghere electronică, persoanele condamnate definitiv la o pedeapsă privativă de libertate, în cazul în care au servit:

- 2/5 din pedeapsa cu închisoarea.
- cel puțin 14 ani, la condamnarea pe viață.

În cazul existenței unui cumul de pedepse, trebuie să se respecte proporțiile prezentate, dar nu trebuie depășită limita de 17 ani executați.

Prevederile anterior menționate nu sunt aplicabile dacă condamnarea a fost dată pentru infracțiuni de: trădare, participare la o organizație teroristă, participarea la o organizație criminală, omor, încălcarea libertăților sexuale și trafic cu narcotice, reglementate în Legea 4139/2013 (art. 22 și 23), respectiv Codul Penal art. 134, 187, 187 a, 336, 338, 339 alin. 1 (lit. a și b), 342 paragraful 1 și 2 (punctul 4), 348A, 351A paragraful 1 (lit. a și b) și 3, 380 alin. 1 și 2 (paragraful 2) și 299 alin. 1, dacă persoana a fost condamnată la închisoare pe viață.

De asemenea, pot beneficia de arestul la domiciliu cu supraveghere electronică persoanele aflate în *arest preventiv*, fără a exista o hotărâre judecătorească definitivă, dacă ispășesc o perioadă egală cu 1/5 din pedeapsa la care sunt pasibili. Aceste prevederi nu se aplică infracțiunii de trădare și omorului cu intenție, dacă este comis împotriva unui funcționar aflat în exercițiul atribuțiilor.

Art. 173A din Codul penal grec prevede sancțiunile penale pentru încălcarea arestului la domiciliu cu supraveghere electronică, astfel:

a. Persoana care cu intenție, în timpul supravegherii electronice, îndepărtează, distruge, deteriorează, interferează cu sistemul electronic de supraveghere a dispozitivului sau, în orice fel, modifică monitorizarea datelor cu caracter personal, se pedepsește cu închisoare de cel puțin 1 an. Pedepsa se efectuează după executarea celei pentru care a fost acordată monitorizarea electronică.

b. Orice persoană care participă la actele de mai sus se pedepsește cu închisoare de cel puțin doi ani. În cazul în care participantul este angajat al vreunei instituții penitenciare, ofițer de poliție sau ofițer responsabil cu supravegherea electronică, pedeapsa prevăzută este de până la 8 ani.

Pentru implementarea legii-cadru (proiectul fiind în fază experimentală) au fost emise o serie de acte normative după cum urmează:

- Decretul Prezidențial nr. 62/2014 „Funcționarea supravegherii electronice la condamnați și arestați și proiectul pilot”;
- Legea 4322/2015 „Reforma prevederilor judiciare, desființarea centrelor de detenție de tip C și alte prevederi”;
- Decizia Interministerială nr. 29809/02.06.2015;
- Legea 4356/2015 „Coabitarea, exercitarea unor drepturi, prevederi judiciare și alte reglementări”.

Sistemul de supraveghere este *gestionat de un contractor* care se supune regulilor Ministerului elen al Justiției, Transparenței și Drepturilor Omului, costurile de aproximativ 15 euro/persoană/zi fiind suportate de cei ce beneficiază de această măsură. Suma se plătește pe 6 luni în avans, iar dacă, din motive întemeiate, persoana nu poate să suporte costurile, atunci cheltuielile revin în sarcina statului elen.

11. Cipru

În Republica Cipru, prevenirea și combaterea violenței domestice este reglementată de legea 119 (I)/2000, cu modificările ulterioare. În legătură cu ordinele de restricție emise, această lege *nu prevede obligarea agresorului de a purta brățară electronică.*

Brățara electronică se utilizează în cazul *executării pedepselor* date de instanțele competente, în baza Legii Închisorilor – 62 (I) 1996. Astfel, art. 21 B, prevede că acela ce:

- a fost condamnat la mai puțin de 4 ani închisoare și a executat cel puțin o jumătate din perioadă, *sau*
- execută pedeapsa în sistem deschis și a intrat într-un program de dezintoxicare, *sau*
- execută pedeapsa în sistem deschis și i s-au acordat permisiile de a pleca neînsoțit

sau eliberări educaționale, *sau*

- execută pedeapsa în sistem deschis și are peste 70 ani, fiind condamnat pentru o infracțiune alta decât cea stipulată în Anexa B a legii, *sau*

- este foarte bolnav,

poate executa la domiciliu pedeapsa cu purtarea unui dispozitiv de monitorizare, cu posibilitatea aprobării deplasărilor spre locul de muncă sau centre medicale, conform situațiilor punctuale.

Sistemul este administrat de Ministerul Justiției și Ordinii Publice în colaborare cu Ministerul Muncii și Asigurărilor Sociale.

12. Norvegia

Crearea unui sistem de monitorizare electronică a autorilor de acte de violență domestică a demarat, în Norvegia, în anul 2006. Pentru punerea bazelor unui astfel de proiect, au fost luate în considerare foarte multe aspecte diferite (etice, morale, privind drepturile omului, *ale autorului faptei*). Ministerul norvegian al Justiției a trebuit să propună o nouă lege special pentru a face posibilă testarea sistemului.

După o lungă perioadă de planificare și proiect – pilot, a fost gata de lansare, în februarie 2013, cadrul juridic și tehnologic pentru utilizarea monitorizării electronice în cazul persoanelor care au încălcat interdicția de vizită. Esențială pentru proiect a fost menținerea unei viziuni realiste în ceea ce privește capacitatea tehnologiei în relație cu un nivel acceptabil al cheltuielilor. Crearea și stabilirea unui sistem de monitorizare electronică în Norvegia a fost un proces de durată, chiar mai lungă decât cea prevăzută inițial. Mai există anumite aspecte juridice care trebuie soluționate. De asemenea, îmbunătățirile tehnologice reprezintă un proces continuu.

Planificarea și construirea sistemului de ME a generat costuri considerabile. Astfel, Guvernul norvegian a cheltuit peste 50 mil. coroane norvegiene (echiv. aprox. 5 mil. Euro), înainte ca prima sentință să fie pronunțată. În perioada 2013 – 2018 au existat 18 cazuri în instanță, și doar 14 condamnări. Chiar și în condițiile unui număr limitat de cazuri, costurile de rulare pe an sunt mari.

Sistemul de monitorizare electronică obligă autorul faptei de violență domestică să poarte o brățară electronică, în cazul în care încalcă o restricție de vizită. Principalul scop al sistemului este acela de a oferi victimei siguranță și protecție în viața de zi cu zi, respectiv de a pune presiune pe autor, eliberând astfel victima.

Autorul va avea montat un dispozitiv electronic la gleznă. Autorul nu va putea

scoate dispozitivul sau anula dispozitivul de alarmare. În plus, victima va avea o alarmă mobilă asupra acesteia. Autorul va avea anumite zone în care are interdicție de vizită / ședere (ex. zona din apropierea locuinței victimei, locul de muncă al acesteia, grădinița unde merg copiii acesteia etc.). Poliția va fi alarmată dacă respectivele zone sigure sunt încălcate. Din cauza aspectelor tehnice, a timpului de reacție al poliției în astfel de cazuri, zonele sigure respective trebuie să fie cât mai întinse cu putință (ex. o întreagă municipalitate).

Poliția Norvegiană nu are permisiunea (la nivel național și internațional) să urmărească sau să supravegheze autorul unor acte de violență domestică. Când alarma se activează, poliția va avea imediat poziția exactă a autorului. Concomitent, poliția are comunicare directă (alarmă mobilă) cu victima. Pe baza a două sisteme de poziționare coordonate geografice (GPS și GSM), poliția poate localiza victima, cât mai precis posibil, iar o patrulă de poliție se deplasează la locația victimei.

Poliția Norvegiană este responsabilă pentru realizarea sistemului, dar există un acord cu Administrația Națională a Penitenciarelor din Norvegia privind unele aspecte practice precum instalarea și scoaterea echipamentului de monitorizare electronică.

Deși se consideră că acest sistem are un mare potențial în ceea ce privește prevenirea violenței domestice și infracțiunilor în relațiile intime, sistemul electronic de alarmare în cazurile de violență domestică se va aplica pe un număr limitat de persoane / cazuri.

13. Olanda

În Olanda, monitorizarea electronică, prin brățări electronice, *nu se aplică în vederea asigurării respectării ordinilor de interdicție impuse în cazurile de violență domestică.* În această materie, subsecvent emiterii ordinului de interdicție, agresorul este obligat să urmeze servicii de consiliere care amplifică impactul psihologic asupra acestuia, în sensul conștientizării că este pe cale de a-și pierde familia în situația în care continuă manifestările și conduitele anterioare. De asemenea, victima poate beneficia de consiliere psihologică, dar de altă natură, respectiv terapia traumelor suferite.

Monitorizarea electronică se aplică doar de către Serviciile de Probațiune, în baza unei dispoziții emise de un magistrat, în situații precum: suspendarea arestării preventive, sentințe condiționate, eliberare condiționată, detenție la domiciliu etc.

Măsura este realizată printr-un dispozitiv care funcționează 24/7. Problemele

tehnice ale sistemului (lipsă semnal, defecțiuni, pierderea sau furtul dispozitivelor, alerte false etc.) sunt inerente și nu garantează rezultate 100% sigure. Din aceste considerente, instanțele de judecată dispun *monitorizarea electronică doar în anumite cazuri*, în baza unei *evaluări* efectuate în prealabil de serviciile de specialitate (de exemplu nu va fi dispusă monitorizarea electronică a unei persoane despre care sunt indicii că s-ar putea sustrage măsurilor dispuse).

14. Marea Britanie

Sistemul legislativ britanic nu face referire expresă la purtarea unei brățări electronice în cazul emiterii unui ordin de restricție privind violența față de un membru de familie, ci se referă, printre altele, la *păstrarea siguranței publice* (o serie de fapt penale fiind incluse, dar fără a avea caracter limitativ: omor, infracțiuni la viața sexuală, infracțiuni rutiere, violare de domiciliu, vandalism, furt din magazine, deținere de arme de foc, deținere de droguri, loviri, infracțiuni contra liniștii publice).

Implementarea brățării electronice s-a realizat la nivel național. În perioada 2013-2017 a existat o dezbatere privind modificarea legislației și introducerea unui nou Cod de bune practici² (acesta vizează îmbunătățiri care constau, în principal, în asigurarea incluziunii sociale a agresorului și respectarea restricțiilor de a contacta unele persoane sau a frecvența unele locații, prin folosirea unui sistem performant, precum și respectarea liberului acces la informații). Codul urmează să intre în vigoare în cursul anului 2019, la o dată stabilită de ministerul Justiției.

Sistemul de supraveghere electronică este constituit pentru mai multe scopuri și anume supravegherea deținuților eliberați din penitenciare înaintea executării pedepsei în totalitate, precum și pentru menținerea siguranței publice (unde se încadrează și actele de violență domestică), în faza de judecată sau de cercetare penală. Sunt necesare până la 2 zile pentru punerea în aplicare a măsurii și efectivă funcționare, întrucât monitorizarea se realizează de un contractor terț (în Marea Britanie multe servicii sunt externalizate). Sistemul nu face o localizare efectivă, ci doar asigură ca zona delimitată să nu fie părăsită.

O asemenea măsură este luată după efectuarea unei analize de risc privind infracțiunea săvârșită și consecințele acesteia asupra ordinii publice. Supravegherea electronică poate fi aplicată doar unor persoane față de care s-a emis un ordin de către instanță (în faza de judecată sau în faza de cercetare penală). De asemenea, sunt necesare două condiții:

- subiectul să-și dea acordul să poarte o brățară electronică;

² https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/683246/edm-code-of-practice.pdf

- subiectul să se prezinte la control ofițerului de poliție desemnat.

Pe perioada în care poartă brățara electronică, subiectul are obligația de a nu părăsi zona alocată pentru o perioadă mai mare de 15 minute. Dacă timpul e depășit, contractorul care realizează serviciile de monitorizare va anunța poliția care procedează la depistarea și introducerea persoanei în arest.

În cazul în care nu sunt respectate dispozițiile instanței, măsura supravegherii este suspendată, iar persoana este reîncarcerată pentru nerespectarea hotărârilor judecătorești.

Actele normative care reglementează purtarea brățării electronice sunt:

- Criminal Justice Act 2003 (secțiunea 215 A),
- Criminal Justice and Courts Services Act 2000 (secțiunea 62 B)
- Procedura Monitorizării prin Brățară Electronică a Adulților³

Polițiștii britanici au semnalat și vulnerabilități ale sistemului, care este eficient doar dacă este montat corespunzător. Au fost dese cazurile când, fiind aplicată prea lejer (persoana acuzând disconfort), brățara putea fi apoi dată jos; persoana părăsea locuința fizic, dar apărea în sistem ca respectând arestul la domiciliu. De asemenea, au existat cazuri când cei care le aplicau o făceau intenționat să fie mai lejeră, în urma unei înțelegeri neprofesionale cu inculpații (sau în schimbul unor avantaje materiale).

15. Ungaria

În Ungaria sistemul de brățări electronice se aplică doar în cazul măsurilor preventive alternative la arestul preventiv. *Nu se pot utiliza aceste brățări în cazul ordinilor de restricție emise în cauze privind violența domestică, considerându-se că acest lucru ar presupune monitorizarea permanentă a agresorului, indiferent de locul unde se deplasează, deși ordinul de restricție îi interzice doar apropierea de membrul de familie victimizat. Mai mult, pentru a fi eficientă măsura, este necesar ca și victima să poarte o astfel de brățară pentru a se putea stabili eventuala apropiere a locațiilor celor doi (agresor și victimă).*

Anterior modificărilor operate în anul 2013 la Codul de procedură penală (CPP) al Ungariei, instanțele de judecată din Ungaria recurgeau rar la alternativele la arestul preventiv, în pofida supraaglomerării din penitenciare. Arestul la domiciliu era acceptat ca alternativă, deși organele de urmărire penală și personalul implicat în punerea în practică a măsurii preventive a arestului la domiciliu s-au confruntat cu dificultăți de ordin birocratic, administrativ (lipsa unor dispozitive prin care să se efectueze monitorizarea, supravegherea electronică). În prima parte a anului 2013, autoritățile ungare au anunțat

³ <https://www.gov.uk/government/publications/electronic-monitoring-on-bail-for-adults-procedures>

demararea testării brățărilor electronice.

Urmare a intrării în vigoare a modificărilor aduse CPP al Ungariei, începând cu data de 1 ianuarie 2014, instanța va dispune utilizarea dispozitivului electronic de monitorizare a respectării condițiilor arestului la domiciliu în următoarele situații:

- în cazul persoanelor față de care s-a dispus arestul la domiciliu în timpul urmăririi penale pentru comiterea unei infracțiuni cu violență;
- în cazul persoanelor față de care s-a dispus arestul la domiciliu datorită faptului că durata maximă a arestului preventiv a fost atinsă, conform legii.

Procedura de aplicare/punere în executare a arestului la domiciliu, este reglementată de Ordinul Comun a ministrului Justiției și ministrului de Interne, nr. 6/2003 (IV.4.). Conform acestuia, instanța va comunica hotărârile de instituire, prelungire, modificare, încetare, etc. a arestului la domiciliu secției de poliție competente teritorial în raport de locuința învinuitului. Hotărârea de încetare trebuie să ajungă în ziua precedentă ultimei zile de valabilitate a arestului la domiciliu.

Excepție de la obligativitatea utilizării dispozitivului de monitorizare electronică, sunt situațiile în care *nu se pot asigura condițiile tehnice pentru utilizarea lor* (de ex., nu există electricitate în locuința unde are domiciliul inculpatul). În acest caz, nu se va putea dispune utilizarea dispozitivului electronic, dar respectarea condițiilor arestului la domiciliu se va realiza prin continuitatea/ permanența prezenței polițienești. Tot în acest mod se realizează verificarea îndeplinirii condițiilor arestului la domiciliu și în situația în care utilizarea dispozitivului de monitorizare electronic nu este obligatorie în baza legii, dar instanța apreciază ca necesară, însă din punct de vedere tehnic nu se poate realiza acest lucru.

Pentru a preveni fuga sau comiterea altor infracțiuni, în vederea asigurării scopului măsurii preventive și realizării justiției, poate fi necesară verificarea prin permanența prezenței polițienești. Verificarea respectării condițiilor arestului la domiciliu se realizează prin prezență continuă polițienească și în intervalul în care instanța a dispus utilizarea mijlocului tehnic de monitorizare, însă acesta nu a fost încă montat.

Poliția va înștiința de îndată instanța cu privire la încălcarea de către învinuit a condițiilor de executare a arestului la domiciliu, iar dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege va proceda și la reținerea acestuia, fapt care va fi comunicat organului de cercetare penală, respectiv procurorului, în faza de urmărire penală, ori instanței în faza de judecată. Poliția va verifica dacă învinuitul: a) se află la locuința stabilită; b) a părăsit locuința și dependințele împrejmuite ale acesteia

(curte, etc), doar în scopurile prevăzute în hotărârea instanței, în mod special asigurarea necesităților zilnice, eventual tratament medical, conform duratei, distanței (traseu, destinație), prevăzute de instanță; c) nu și-a schimbat locuința/reședința, fără aprobarea instanței; d) *nu a îndepărtat, sau adus în stare de nefuncționare mijlocul tehnic de monitorizare/urmărire, sau nu i-a adus acestuia modificări care să îi afecteze buna funcționare.*

Organele de poliție, în afară de verificarea condițiilor de executare a arestului la domiciliu, *nu au voie să deranjeze viața particulară a învinuitului, de asemenea nu au voie să divulge sau să facă publice detalii din viața privată a acestuia.*

Conform prevederilor Ordinului comun al ministrului Justiției și ministrului de Interne, nr. 6/2003 (IV.4.), dacă învinuitul și-a dat acceptul pentru monitorizarea cu mijloace tehnice de urmărire/monitorizare, instanța va solicita organului de poliție competent teritorial să verifice dacă *locuința care urmează a fi stabilită pentru arestul la domiciliu, îndeplinește condițiile tehnice pentru mijloacele de monitorizare/urmărire, în caz negativ, măsura de monitorizare tehnică nu se va putea dispune* (similar dacă învinuitul depune cerere pentru schimbarea locuinței, noua locuință trebuie verificată dacă îndeplinește condițiile tehnice, eventualele ecranări datorită materialelor de construcție, etc, care fac imposibilă monitorizarea electronică trebuind verificate de către poliție). Dacă procurorul consideră necesară verificarea respectării condițiilor prin utilizarea mijlocului tehnic de monitorizare, va contacta organul de poliție competent teritorial pentru verificarea îndeplinirii condițiilor tehnice. În acest mod, la cererea adresată instanței va anexa documentul din care rezultă realizarea condițiilor tehnice acest fapt asigurând celeritatea deciziei instanței de judecată. Montarea dispozitivului tehnic de urmărire are loc la sediul poliției. Montarea acestui dispozitiv pe corpul învinuitului se face în așa fel încât să nu fie vizibil pentru alte persoane și să nu împiedice în efectuarea activităților zilnice. Cu ocazia montării dispozitivului, poliția va instrui învinuitul asupra celor necesare cu privire la funcționarea acestuia, precum și la recuperarea daunelor cauzate de distrugerea acestuia.

Învinuitul este obligat să aibă asupra sa în permanență decizia instanței de instituire a arestului la domiciliu, împreună cu actul de identitate, iar în cazul în care este legitimat de poliție să prezinte documentul respectiv.

Modificarea Legii XXXIV/1994 privind organizarea și funcționarea poliției, începând cu data de 1 ianuarie 2014, asigură liberul acces al poliției în locuința desemnată ca arest la domiciliu, fără acordul persoanei sau autorizarea instanței, în vederea montării, verificării, întreținerii sau îndepărtării dispozitivului de monitorizare electronică.

Ungaria a încheiat cu succes a un proiect de achiziții publice, la începutul anului 2013, când au fost achiziționate un centru de monitorizare (simultană a 10.000 de dispozitive/brățări) și 652 de dispozitive electronice de monitorizare (montabile pe membrele inferioare). Activitatea de pregătire a introducerii sistemului s-a bazat pe 2 idei principale:

- supravegherea cu mijloace tehnice de monitorizare este o formă specială de supraveghere, care se poate utiliza când sunt îndeplinite și condițiile tehnice, în afară de factorii umani. Până la activarea supravegherii electronice, la întreruperea acesteia, ori încheierea acesteia, verificarea se face în mod tradițional prin utilizarea personalului uman.

- mijlocul tehnic de monitorizare este o metodă de supraveghere/urmărire și nu de constrângere. Sarcina acestuia este de a oferi informații despre învinuit și de a semnală dacă acesta încearcă să încalce condițiile arestului la domiciliu. Sistemul se bazează așadar pe cooperarea învinuitului, care are ca temei, în primul rând, dorința acestuia de reintegrare socială, iar în al doilea rând, evitarea consecințelor sancțiunilor cauzate de nerespectarea acestor condiții (amenzi, arest preventiv, etc).

Sistemul este structurat pe un server central universal și pe un emițător de semnal montat pe corpul învinuitului. Sistemul are capacitate de interconectare web, precum și o interfață de schimb de date cu alte sisteme. În prezent, în Ungaria managementul sistemului și executarea măsurilor are loc prin intermediul interfeței CMS, dar semnalările privind învinuții sunt disponibile deja și la nivelul sistemului integrat de coordonare a activității poliției (Robotzsaru Nova TIR).

Monitorizarea învinuiților se realizează cu ajutorul unui emițător de semnal Track 1, capabil de identificarea locației prin sistem combinat GPS, RF, LBS, care în funcție de locație și obiectiv se poate suplimenta cu un emițător local Beacon de tip RF. Contractul de achiziție oferă posibilitatea utilizării ulterioare a altor tipuri de emițătoare de semnal, fie duale, fie doar sistem RF. În cazul implementării unor noi emițătoare de semnal se va achita doar contravaloarea acestor echipamente hardware. Până la atingerea limitelor fizice ale sistemului de server (10.000 unități), nu este necesară achiziționarea de licențe suplimentare, iar timp de 5 ani costurile de mentenanță ale producătorului, helpdesk, servicii suport, etc., nu se modifică. Din punct de vedere al utilizatorului sistemului, este important faptul că implementarea ulterioară a diferitelor tipuri de dispozitive de monitorizare are loc similar, din punct de vedere informatic fiind avantajos că, introducerea noilor dispozitive, respectiv extinderea scopurilor de utilizare ale acestora se realizează după o perioadă scurtă de testare.

	<p>Anterior utilizării efective asupra învinuiților <i>este recomandată o perioadă de testare de 6 luni a sistemului</i>, după care, timp de un an, este posibilă creșterea treptată a încărcării sistemului, <i>efectuarea optimizărilor</i>, precum și <i>elaborarea bunelor-practici</i>. Pentru furnizor a constituit o problemă faptul că sistemul este instalat ca și „cutie neagră” în sala serverului, prin utilizarea serviciilor de rețea cu scop de internet. Beneficiarii (poliția, administrația penitenciarelor, etc), utilizează sistemul prin canale de comunicații securizate (mobil APN VLAN), care a fost integrat cu sistemul propriu închis și securizat al poliției. Această metodă, oferă poliției ca beneficiar al sistemului o mai mare posibilitate de control, securizare, micșorează pericolul scurgerii de informații, costul noilor versiuni/ versiuni îmbunătățite, ușurând totodată și integrarea ulterioară a altor sisteme.</p> <p>Instruirea, transmiterea expertizei tehnice, precum și asigurarea resursei umane de calitate și în numărul necesar sunt de importanță crucială. În vederea utilizării eficiente, <i>este necesar un corp de specialiști care să acorde asistență continuă, câțiva specialiști proprii</i>, a căror pregătire le permite vizualizarea întregului sistem, respectiv care au proiectat și realizat sisteme similare.</p> <p>Legătura strânsă și cooperarea permanentă cu furnizorul a fost o condiție pentru utilizarea cu succes a sistemului.</p> <p>Ținând cont de nivelul de dezvoltare actual, în ceea ce privește transmiterea datelor (rețele mobile) dar mai ales stabilirea locației exacte (GPS, LBS), pe planul nivelului rațional de costuri, nu poate exclude implicarea furnizorilor de servicii. Pe cale de consecință, chiar în situația maximei fiabilități a sistemului care se achiziționează, precizia localizării și gradul de stare la dispoziție nu poate fi mai mare decât serviciile comerciale utilizate de sistem. În plus unele servicii de îmbunătățire a calității, cum sunt utilizarea LBS, sau GPS, au utilizare limitată datorită cerințelor de securitate. Datorită barierelor tehnologice, <i>creșterea gradului de precizie a monitorizării învinuiților peste un anumit punct</i>, se poate realiza doar prin creșterea sensibilității sistemului, fapt care va avea ca și <i>consecință un număr de alerte false care vor trebui verificate</i>. Unii factori de mediu ambiant, la unele locații (lipsă semnal GPS sau rețele mobile, bruiaj electronic, lipsa electricitate, etc.), limitează de asemenea utilizarea acestui sistem.</p>
<p>2. Schimbări preconizate</p>	<p>1. Domeniul de aplicare a legii</p> <p>Având în vedere cerințele stabilite de reglementările în vigoare, se conturează faptul că legislația românească are în vedere utilizarea sistemelor/ dispozitivelor electronice de monitorizare în cadrul unor <i>proceduri judiciare sau execuțional penale</i>, pentru:</p> <p>a. urmărirea executării măsurii controlului judiciar sau controlului judiciar pe</p>

- cauțiune*, potrivit Codului de procedură penală;
- b) urmărirea executării măsurii *arestului la domiciliu*, potrivit Codului de procedură penală;
- c) aplicarea *ordinului provizoriu de protecție și ordinului de protecție*, potrivit Legii nr.217/2003, republicată, pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, cu modificările și completările ulterioare.
- d) aplicarea *ordinului european de protecție*, în cazul în care România este stat emitent, potrivit Legii nr. 151/2016 privind ordinul european de protecție, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative;
- e) urmărirea *executării pedepsei închisorii*, în exteriorul penitenciarului, potrivit Legii nr.254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare.

Astfel, verificarea respectării obligațiilor stabilite în cadrul unor proceduri judiciare și execuțional penale vizează exercitarea atribuțiilor de supraveghere ce revin *Poliției Române* (în ipotezele de la lit. a – d), respectiv *Administrației Naționale a Penitenciarelor* (în ipoteza de la lit.e, cu referire la persoanele condamnate la pedeapsa închisorii, care participă la diferite activități ori se deplasează pentru acordarea asistenței medicale sau pentru alte considerente, în exteriorul penitenciarului).

B. De asemenea, trebuie amintit faptul că, potrivit Codului penal, anumite obligații dispuse de judecător *pot fi* supravegheate prin sisteme electronice de supraveghere, „în condițiile prevăzute de legea specială” [art. 102 alin.3]. Astfel, sunt vizate prevederile art. 101 alin. 2 lit. d) și lit. e) din Codul penal, care se referă la obligațiile condamnatului: „să nu se afle în anumite locuri sau la anumite manifestări sportive, culturale ori la alte adunări publice, stabilite de instanță”, respectiv „să nu comunice cu victima sau cu membri de familie ai acesteia, cu participanții la săvârșirea infracțiunii sau cu alte persoane, stabilite de instanță, ori să nu se apropie de acestea”.

Potrivit aceluiași Cod penal, condamnatul este obligat să respecte o serie de măsuri de supraveghere: *să se prezinte la serviciul de probațiune, la datele fixate de acesta; să primească vizitele persoanei desemnate cu supravegherea sa; să anunțe, în prealabil, orice schimbare a locuinței și orice deplasare care depășește 5 zile; să comunice schimbarea locului de muncă; să comunice informații și documente de natură a permite controlul mijloacelor sale de existență. Așadar, persoanele condamnate aflate în situațiile menționate sunt gestionate potrivit Legii nr.252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune, cu ajutorul unor instrumente specifice serviciilor de probațiune, respectiv: managment de caz, dosar de probațiune, plan de supraveghere.*

În acest context, menționăm că *situațiile și categoriile de persoane anterior prezentate nu vor face obiectul monitorizării electronice realizate prin SIME*, argumentele fiind, după cum urmează :

a. Din punctul de vedere al MAI, o serie de obligații impuse condamnatului, precum „...să nu comunice cu...”, nu pot fi monitorizate electronic cu ajutorul „brățărilor electronice”, întrucât rolul acestora este de a semnaliza o anumită poziționare geografică și nu de a asculta convorbirile condamnatului ; în plus, s-ar crea o obligație și un disconfort psihic și fizic pentru alte persoane (victimele infracțiunii) de a purta la rândul lor o „brățară electronică”.

Alte obligații, precum „să nu se afle în anumite locuri sau la anumite manifestări sportive, culturale ori la alte adunări publice”, ar presupune o logistică impresionantă, în speță montarea câte unui dispozitiv (care să interacționeze la apropierea „brățării electronice”) în fiecare loc/imobil pe care condamnatul nu are voie să-l frecventeze.

b. Proiectul de lege stabilește un mecanism de monitorizare care permite delimitarea clară a responsabilităților autorităților statului: pe de o parte, vom avea *organe de supraveghere*, abilitate de legislația națională, în vigoare, să exercite atribuții de supraveghere (personal abilitat din cadrul Poliției Române și Administrației Naționale a Penitenciarelor), și *organe de intervenție*, care vor interveni în cazul producerii unei alerte, pe principiul „celui mai apropiat organ de ordine publică” (din Poliția Română, Poliția de Frontieră Română, Jandarmeria Română, Poliția locală).

Această separare a atribuțiilor este necesară ca măsură de protecție a dreptului la viață privată și dreptului la integritate fizică și psihică ale persoanelor supravegheate și ale victimelor. În contextul acestor atribuții, organul de supraveghere va întocmi un „dosar electronic”, ce va conține o serie de date cu privire la persoană și măsura judiciară sau execuțional penală care a impus monitorizarea electronică.

Având în vedere atribuțiile serviciilor de probațiune în ceea ce privește situația persoanelor ce execută sancțiuni de probațiune, care presupun inclusiv crearea unui dosar de probațiune, respectiv interacțiunea cu persoana condamnată (în cadrul obligațiilor pe care aceasta trebuie să le respecte), MAI a propus ca rolul de *organ de supraveghere*, abilitat să creeze „dosarul electronic” (în fapt, să asigure transpunerea celui clasic, în mediul informatic), singurul în măsură să cunoască situația persoanei până la momentul încălcării obligațiilor legale (ca o garanție a respectării dreptului la viață privată și dreptului la integritate fizică și psihică), să

fie exercitat de către structurile Direcției Naționale de Probațiune.

[art. 53 alin.2 din Legea nr.252/2013 –

Dosarul de probațiune cuprinde: a) copia de pe hotărârea judecătorească prin care s-a dispus amânarea aplicării pedepsei, suspendarea executării pedepsei sub supraveghere sau liberarea condiționată; b) documentele referitoare la contactarea, informarea și evaluarea persoanei supravegheate; c) documentele referitoare la planificarea și derularea activității de supraveghere, control și asistare; d) documentele referitoare la colaborarea cu instituții din comunitate și cu alte autorități sau instituții publice; e) documentele justificative privind situația persoanei; f) documentele referitoare la modul de respectare a măsurilor și executare a obligațiilor; g) înștiințările adresate instanței de executare sau judecătorului delegat cu executarea, după caz; h) orice alte documente relevante pentru caz.]

În condițiile nematerializării propunerii anterioare, MAI consideră că *nu se justifică exercitarea rolului de organ de supraveghere, în cadrul monitorizării electronice, de către o altă entitate, întrucât, în caz contrar, s-ar ajunge la o dublare a unor activități ale instituțiilor statului, la un consum nejustificat de resurse și la sporirea obligațiilor condamnatului, pus în situația de a fi inclusiv la dispoziția noii entități care va crea dosarul electronic.*

Un exemplu elocvent îl constituie obligația condamnatului de a lua legătura cu serviciul de probațiune, pentru a *anunța, în prealabil, orice schimbare a locuinței și orice deplasare care depășește 5 zile sau de a comunica schimbarea locului de muncă;* astfel, devine evident faptul că modificările în situația condamnatului vor trebui să fie cunoscute și de entitatea care va crea dosarul electronic. În aceste condiții, rezultă un schimb permanent de informații, resurse suplimentare alocate, dar și obligația condamnatului de a se prezenta la entitatea care gestionează „dosarul electronic” pentru actualizarea datelor de monitorizare în acord cu aprobarea primită de la serviciul de probațiune. Chiar dacă legea nu vorbește de o „aprobare”, este evident că pentru organul de supraveghere trebuie să existe o „confirmare” din partea serviciului de probațiune, privind noua locuință sau noul loc de muncă, nefiind suficientă simpla voință a condamnatului pentru a modifica regulile de monitorizare electronică.

Astfel, pentru delimitarea clară a domeniului de aplicare a prezentului proiect de lege, a fost introdusă o normă care stabilește expres faptul că reglementarea *nu se aplică procedurilor judiciare ce privesc persoane condamnate aflate, potrivit legii, în supravegherea serviciului de probațiune.* În acord cu prevederile Codului penal, aceste măsuri vor face obiectul *legii speciale*, urmând ca inițiatorul reglementărilor (de ex., dispozițiile art.102`alin.(3) din Legea nr.286/2009) să gândească asupra mecanismelor prin care supravegherea electronică va fi posibilă și efectivă.

C. De asemenea, trebuie spus că monitorizarea electronică va avea în vedere exclusiv dispozitive de supraveghere electronică localizate pe teritoriul României.

2. Rolul monitorizării electronice

Trebuie spus faptul că utilizarea sistemelor electronice nu reprezintă o măsură de constrângere, ci o metodă de monitorizare/ supraveghere, care permite urmărirea modului de respectare a măsurilor dispuse în cadrul unor proceduri judiciare. În egală măsură, utilizarea acestor sisteme *nu echivalează cu protecția integrității fizice a persoanelor* protejate, însă permite adoptarea unor măsuri pentru prevenirea și contracararea unui eventual contact fizic între victima violenței domestice și agresor.

Pe de altă parte, întrucât utilizarea sistemelor electronice are incidență asupra dreptului la viață privată al persoanelor (cele care fac obiectul supravegherii și cele care solicită protecție, inclusiv anumiți membri de familie ai acestora), este necesar ca noile reglementări să stabilească foarte clar *ce fel de informații* vor fi prelucrate, condițiile în care acestea sunt prelucrate (create, transmise, valorificate) și garanțiile acordate pentru protejarea drepturilor persoanelor (traduse în proceduri, măsuri de protecție, obligații pentru autorități, șamd).

3. Valorificarea infrastructurii existente și eficiența intervenției

Implementarea unui mecanism de monitorizare electronică presupune, pe lângă existența cadrului normativ, și crearea unei *infrastructuri* constând în sisteme informatice, aplicații, echipamente de comunicații și tehnologia informației.

De aceea, s-a pornit de la premisa *valorificării infrastructurii și serviciilor publice deja existente*, care permit realizarea unora dintre funcțiile acestui proces. În acest sens, s-a avut în vedere faptul că statul român dispune de un serviciu public ce asigură cadrul operațional pentru intervenția specializată a unor agenții – ne referim la *Sistemul național unic pentru apeluri de urgență 112*.

Astfel, se propune crearea unei *infrastructuri naționale* menite să asigure gestionarea eficientă a procesului de monitorizare electronică, denumită Sistemul informatic de monitorizare electronică (SIME), alcătuită din diverse componente, existente sau nou create.

Un fapt important în funcționarea SIME, se referă la *compatibilizarea componentelor acestuia cu SNUAU 112*, administrat de Serviciul de Telecomunicații Speciale. Dezvoltarea SIME de o manieră compatibilă cu SNUAU 112 reprezintă o condiție esențială pentru funcționarea eficientă a mecanismului de monitorizare electronică și, implicit, din perspectiva resurselor pe care statul român ar trebui să le aloce, întrucât:

- SNUAU 112 dispune de *mecanisme, fluxuri, expertiză și bună-practică, necesare pentru a realiza legătura cu „agențiile specializate de intervenție”* [în sensul definiției

de la art.3 lit.a) din O.U.G. nr.34/2008 privind organizarea și funcționarea Sistemului național unic pentru apeluri de urgență] și pentru a *transmite informații relevante către acestea*, astfel ca scopul intervenției să fie atins; cu alte cuvinte, există deja elementele necesare sesizării organelor de ordine publică, în cazul declanșării unei alerte;

- din punct de vedere operațional, este esențial ca organele de ordine publică, care vor asigura intervenția în cazul declanșării unei alerte, să primească sesizări prin mecanismele existente (serviciul 112); crearea unui nou sistem de sesizare ar genera nu doar o cheltuială suplimentară pentru statul român, ci ar îngreuna și activitatea curentă a polițistului (pus în situația de a opera cu mai multe instrumente).

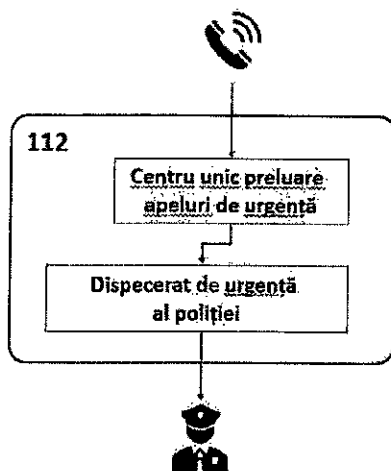
Ca urmare, SIME va avea *mai multe componente*, care vor fi dezvoltate sau asigurate (fie prin resurse proprii, fie externalizat), respectiv vor fi operate și administrate, de către instituții ale statului român.

4. Măsuri de securitate pentru protecția intereselor persoanei și a instituțiilor statului

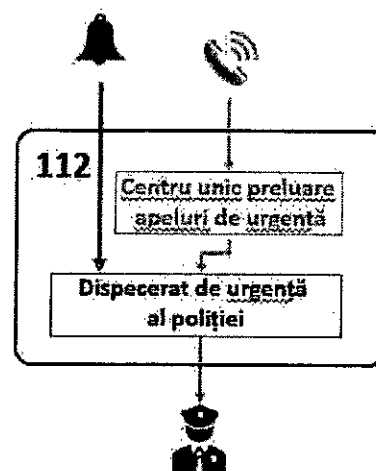
Infrastructura de monitorizare electronică trebuie să dispună de suficiente măsuri de securitate, pentru *garantarea dreptului persoanei la viață privată* (având în vedere informațiile sensibile vehiculate), dar și pentru *protejarea intereselor instituțiilor statului care pun la dispoziție diverse resurse* (de ex., Poliția Română sau alte organe de supraveghere).

a. Demersul de față ține seama de conceptul de „confidențialitate prin design”, prin stabilirea clară a rolurilor, regulilor și procedurilor de monitorizare, alertare și intervenție, prin partajarea informațiilor astfel încât, în cadrul monitorizării, să nu fie cunoscute datele purtătorilor dispozitivelor de supraveghere, ci doar identificatoarele (ID-urile) acestor dispozitive, prin eliminarea intervenției umane, acolo unde este posibil, și înlocuirea acestuia cu reguli obiective.

Tot în cadrul acestui demers, întrucât SIME va depinde de unele din resursele SNUAU 112, se propune o simplificare a traseului de alertare, prin eliminarea din acest circuit a centrului unic de preluare apeluri de urgență (operat de personalul STS, care, în cazul alertării „clasice”, asigură preluarea apelului telefonic și direcționarea acestuia către agențiile specializate, în funcție de natura evenimentului sesizat). Astfel, „sesizarea” dispeceratului de urgență al poliției se va realiza automat, fără intervenție umană, odată cu declanșarea unei alerte în cadrul SIME.

Sesizare telefonică prin Sistemul 112

Sesizare la declanșarea unei alerte

De asemenea, sub aspectul terminologiei, proiectul de act normativ utilizează sintagma „*monitorizare electronică*”, pentru a sublinia faptul că *nu activitatea persoanei este cea care face obiectul urmăririi*; în fapt, interesează în ce măsură *anumite obligații sau interdicții stabilite printr-un act al unui organ judiciar competent sunt respectate*.

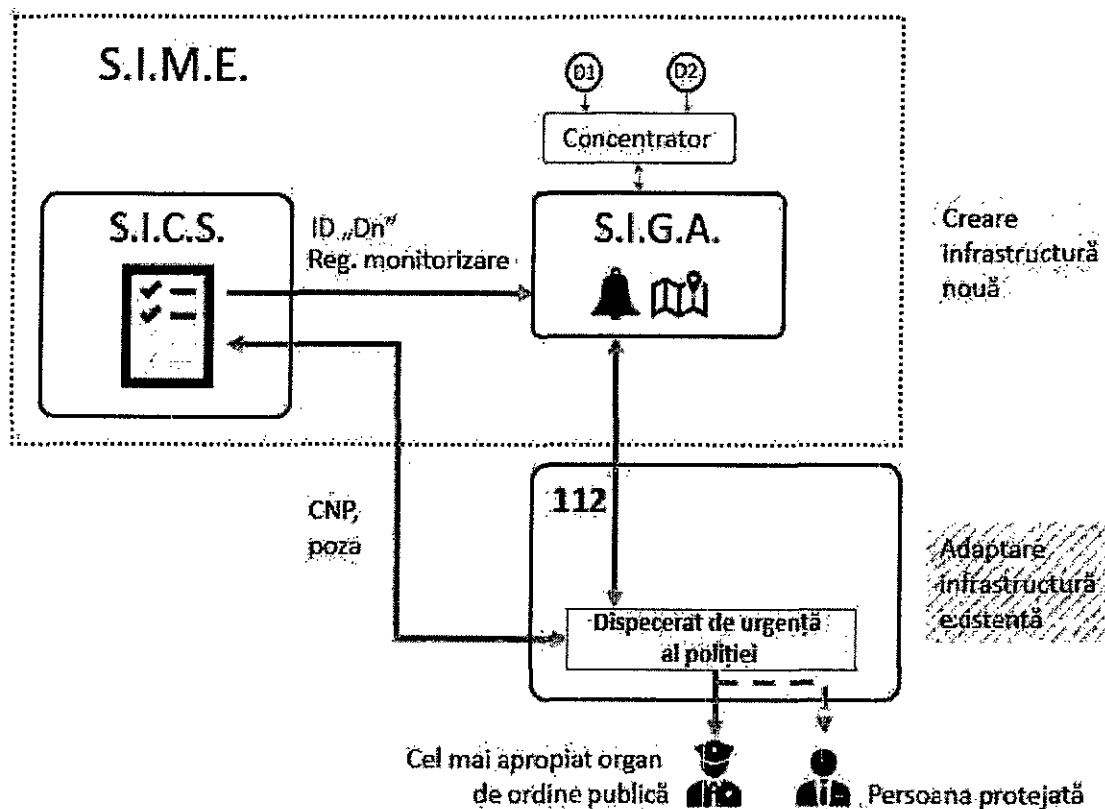
Astfel, în baza unei decizii a organului judiciar, ofițerul de caz va crea un „dosar electronic”, sub forma unei semnalări ce cuprinde un set de date precis determinate, necesare monitorizării electronice.

Monitorizarea se va realiza automat (fără intervenție umană), sistematic și într-un spațiu geografic, asupra unor dispozitive electronice, pe baza identificatorului acestora și în raport de anumite reguli. Identitatea celui care poartă dispozitivul electronic va fi cunoscută doar de ofițerul de caz care a creat *semnalarea*.

În egală măsură, după introducerea în sistem a semnalării, ofițerul de caz *nu va avea acces* la datele de localizare ale celui care poartă dispozitivul electronic. Numai în măsura în care va fi generată o alertă (ce notifică încălcarea unei reguli stabilite) va fi posibilă asocierea identificatorului dispozitivului cu datele cu caracter personal existente în „dosarul electronic” (prin preluarea, în mod automat, odată cu generarea alertei) și transmiterea acestora, împreună cu alte *date de intervenție*, către cel mai apropiat organ de ordine publică (din Poliția Română, Poliția de Frontieră Română, Jandarmeria Română, Poliția locală).

Așadar, SIME va fi constituit din *mai multe componente* (SICS – sistemul informatic de creare semnalări, adică acel „dosar electronic” cu datele persoanei și regulile de monitorizare, și SIGA – sistemul informatic de generare a alertelor, care, pe baza

regulilor de monitorizare, va asigura, în mod automat și sistematic, verificarea datelor transmise de dispozitivele electronice de supraveghere). Această separare, pe componente și, implicit, în raport de atribuțiile fiecărei autorități, va permite asigurarea măsurilor de protecție a drepturilor persoanei. O schemă simplificată a fluxului de monitorizare electronică, se prezintă astfel:

În condițiile arătate, proiectul de lege respectă principiile protecției datelor stipulate de Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor), prin aceea că, datele cu caracter personal sunt supuse *pseudonimizării* și doar în caz de încălcare a regulilor, când se declanșează o alertă, acestea pot fi asociate cu cele generate de dispozitivul de monitorizare și cu datele de localizare geografică.

b. Așa cum aminteam, o serie de instituții ale statului pun la dispoziție infrastructuri, sisteme informatice, informații sensibile (referitoare la proceduri judiciare în curs), fluxuri, etc., iar acest lucru presupune ca toate componentele sistemului de monitorizare să beneficieze de *suficiente garanții de securitate*. O parte a acestor măsuri vor fi luate de către STS, pe fluxul care leagă SIGA - sistemul de generare a alertelor de SNUAU 112, iar restul vor fi asigurate de către instituțiile

care vor gestiona diferitele componente ale SIME (fie prin resurse proprii, fie prin achiziționarea serviciilor necesare).

c. Tot în sfera protejării activității instituțiilor statului și intereselor persoanei se încrie și obligația de a înregistra comunicările efectuate între organul de supraveghere și persoana supravegheată/ protejată. Aceste comunicări pot fi dintre cele mai diverse, motiv pentru care nici nu ar fi recomandată o enumerare limitativă a cazurilor în care au loc, însă, se vor circumscrie cadrului de monitorizare electronică (de ex., anunțarea unei deteriorări vizibile a dispozitivului electronic de supraveghere, chiar dacă nu a fost declanșată o alertă, pentru a evita o încălcare a obligațiilor; instruirea persoanei protejate, de a se deplasa într-o direcție opusă celei din care se apropie dispozitivul persoanei supravegheate; informarea organului de supraveghere, cu privire la o situație neprevăzută, ce presupune deplasarea pe un anumit traseu, șamd.). Cu alte cuvinte, nu pot exista discuții „private” între cele două părți, iar o eventuală depășire a cadrului de monitorizare va putea fi analizată și probată tocmai datorită regulii înregistrării comunicărilor.

5. Principiile monitorizării electronice

Din aspectele dezvoltate la punctul anterior, se poate desprinde și unul din principiile în baza căruia oprează noile reglementări. Astfel, prin natura ei, monitorizarea electronică reprezintă o ingerință în dreptul la viața privată și dreptul la integritate fizică și psihică, însă, modul în care este conceput mecanismul de monitorizare poate face ca aceste ingerințe să fie reduse la strictul necesar atingerii scopului justiției; faptul că „dosarul electronic” este cunoscut doar de organul de supraveghere, că acest organ (și, de altfel, nimeni altcineva) nu are acces la datele de localizare ale persoanei supravegheate câtă vreme aceasta respectă regulile de monitorizare, că mecanismul de alertare se bazează pe reguli obiective, iar nu pe aprecieri umane, că circuitul de sesizare a organelor de intervenție este unul minimal, ce îi implică exclusiv pe cei care se supun „nevoii de a cunoaște”, că accesarea datelor de localizare este supusă unor reguli stricte de prelucrare a datelor, reprezintă o transpunere a principiului care statuează că utilizarea dispozitivelor electronice de supraveghere nu trebuie să îngreădească exercitarea dreptului la viața privată, *mai mult decât este inerent naturii și conținutului procesului de monitorizare electronică.*

Trebuie precizat faptul că formulări identice sau similare regăsim în Legea nr.253/2013 privind executarea pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal și în Legea nr.254/2013 privind executarea pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul

procesului penal.

Tot astfel, utilizarea dispozitivelor electronice de supraveghere presupune un anumit disconfort, fizic și psihic, pentru persoana supravegheată; și sub acest aspect, regulile de utilizare și de monitorizare a dispozitivelor sunt create astfel încât intervenția statului să fie redusă la strictul necesar atingerii scopului justiției.

Un alt principiu al noii reglementări este cel a *interzicerii discriminării*, indiferent de temei.

6. Dezvoltarea și actualizarea (tehnologică) a SIME

Demersul legislativ propus nu poate avea succes în lipsa unor soluții tehnice viabile. În acest context, se propune ca, dezvoltarea componentelor SIME, asigurarea compatibilității acestora, îmbunătățirea funcționalității SIME, a procedurilor de lucru, în raport de evoluțiile tehnologice și de bunele practici, stabilirea diferitelor aspecte tehnice necesare funcționării și ținerii la zi a SIME, să facă obiectul activității unui *Comitet tehnic*, format din experți ai instituțiilor publice care au roluri în cadrul sistemului electronic. La lucrările acestui comitet pot fi cooptați și alți experți, din instituții publice sau chiar și din organizații neguvernamentale care desfășoară activitate relevantă în domeniu.

Din acest punct de vedere, activitatea Comitetului tehnic se va materializa prin emiterea unor *recomandări*, cu caracter tehnic, care acoperă aspectele anterior prezentate.

7. Limitări tehnice

Utilizarea oricărui sistem electronic presupune și anumite *limitări tehnice*. Acest aspect este important în contextul în care se urmărește respectarea obligațiilor instituite în cadrul unor *proceduri judiciare*.

De aceea, considerăm că este obligatoriu să existe un *mecanism viabil*, prin care, *capacitățile de monitorizare electronică și limitările tehnologice ale utilizării SIME* să fie aduse, periodic, la cunoștința organelor judiciare, pentru ca acestea să aprecieze asupra oportunității instituirii unor obligații de a purta dispozitive electronice de supraveghere. Cu alte cuvinte, în cazul în care monitorizarea electronică nu poate fi realizată din motive ce țin de limitările tehnologice ale SIME sau de alte situații obiective, organul de supraveghere va fi obligat să informeze, despre aceasta, organul judiciar competent, pentru ca acesta să dispună în cunoștință de cauză cu privire la menținerea, modificarea conținutului sau înlăturarea acestei măsuri.

Astfel, comunicarea aspectelor prezentate se va realiza prin intermediul unor

informări emise de Comitetul tehnic.

8. Categoriile de alerte

Raportat la reglementările în vigoare, care instituie posibilitatea utilizării sistemelor electronice de monitorizare, au fost identificate următoarele categorii de alerte:

- *alertă de părăsire a imobilului* – aceasta va fi generată ca urmare a constatării prezenței dispozitivului electronic de supraveghere purtat de persoana supravegheată, în afara imobilului în care se execută măsura arestului la domiciliu sau a controlului judiciar;

- *alertă de depășire a perimetrului* – aceasta va fi generată ca urmare a constatării prezenței dispozitivului electronic de supraveghere purtat de persoana supravegheată, în afara itinerariului sau limitei teritoriale stabilite în cadrul măsurii arestului la domiciliu sau controlului judiciar;

- *alertă de apropiere* – aceasta va fi generată ca urmare a constatării prezenței dispozitivului electronic de supraveghere purtat de persoana supravegheată (agresoare în sensul legislației privind prevenirea și combaterea violenței domestice), în proximitatea dispozitivului electronic de supraveghere deținut de persoana protejată (victima violenței domestice, inclusiv membri de familie ai acesteia), sub distanța prestabilită;

De asemenea, din perspectiva asigurării unor condiții tehnice de funcționare a SIME, sunt necesare și următoarele:

- *alertă de defecțiune* – aceasta va fi generată ca urmare a pierderii semnalului dispozitivului electronic de supraveghere sau constatării oricăror alte defecțiuni în legătură cu funcționarea optimă a acestuia;

- *alertă de testare* – aceasta va fi generată în cadrul procedurii de montare a dispozitivului electronic de supraveghere, pentru a verifica funcționarea optimă a acestuia.

Pentru fiecare dintre alertele menționate sunt stabilite obligații și proceduri de conformare, incidente purtătorilor dispozitivelor electronice de supraveghere. De asemenea, obligațiile și drepturile organelor de supraveghere, ce se nasc la declanșarea fiecărui tip de alertă, sunt clar stabilite în proiectul de lege.

9. Dispozitivele electronice de supraveghere – „brățelele electronice”

Monitorizarea electronică se va putea realiza cu ajutorul unor dispozitive electronice de supraveghere (așa zisele „brățele electronice”), mobile sau fixe. Dispozitivele mobile se vor monta, nedetașabil, pe gleznă și, doar dacă nu este fizic posibil sau contraindicat medical, acestea se vor monta pe brațul persoanei supravegheate. Dispozitivele fixe se utilizează în imobilul pe care persoana supravegheată nu are voie să-l părăsească sau de care nu are voie să se apropie.

De asemenea, dispozitivul mobil se va pune la dispoziția *persoanei protejate*, care-l poate purta atașat de corp sau asupra sa.

Organul de supraveghere și operatorul tehnic (personalul din cadrul Poliției Române sau al Administrației Naționale a Penitenciarelor, care va exercita atribuții tehnice privind monitorizarea electronică) vor avea dreptul să pătrundă în imobilul unde se execută măsura, fără învoirea persoanei supravegheate sau a persoanelor care locuiesc împreună cu aceasta, pentru a verifica dispozitivele electronice de supraveghere; cele purtate de persoana supravegheată vor putea fi verificate și la sediul organului de supraveghere sau în alt loc decis de acesta.

10. Amendarea reglementărilor din sfera răspunderii penale și execuțional penale

A. Viabilitatea mecanismului de monitorizare face necesar ca, pe lângă aspectele operațional – tehnice, să se realizeze o intervenție și asupra reglementărilor din sfera răspunderii penale și execuțional penale.

Așa fiind, pentru eficiența măsurilor dispuse de organele judiciare, se impune ca dispozitivul electronic să fie tot timpul asupra persoanei supravegheate; îndepărtarea acestuia, neautorizată, conduce la zădărnicierea scopului înlăturării justiției.

De aceea, se propune ca în conținutul constitutiv al infracțiunii de *distrugere*, să fie incluse și dispozitivele electronice de supraveghere, prin inserarea unui alineat nou, alin.(2¹), la art.253 din Codul penal. Intervenția de această manieră este justificată, întrucât în cazul distrugerii unui dispozitiv electronic de supraveghere nu este urmărită doar protejarea unui drept de proprietate asupra bunului, ci și buna desfășurare a procesului penal, capacitatea de a trage la răspundere persoanele care au săvârșit infracțiuni (ce au determinat obligarea la purtarea unui dispozitiv), protejarea victimelor violenței domestice sau executarea efectivă a pedepsei privative de libertate, în funcție de procedura judiciară concretă la care se aplică. Fiecare dintre aceste valori (adiacente) are o importanță socială deosebită, astfel încât și protecția penală trebuie să fie adecvată.

B. Este necesară o intervenție legislativă și asupra conținutului constitutiv al infracțiunii de *evadare* (mai precis, adăugarea unei noi variante asimilate în cuprinsul alin.(3). O prevedere similară se regăsește și în Codul penal italian (art.385 alin.3) și are rolul de a asigura același grad de eficiență în executarea măsurii preventive de libertate ca și în cazul altor instituții de drept penal ce implică privarea de libertate.

Astfel, în prezent sunt asimilate evadării și alte conduite care nu presupun părăsirea perimetrului penitenciarului, ci nereturnarea la penitenciar după o perioadă de absență justificată sau părăsirea unui perimetru bine determinat din afara penitenciarului în care persoana condamnată avea dreptul să se afle. Așa cum se poate observa, situațiile sunt identice cu cea a persoanei aflate în arest la domiciliu care, fie părăsește imobilul, fie nu respectă perimetrul din afara imobilului în care avea dreptul să se afle. Valorile sociale protejate (garantarea unei modalități eficiente de a trage la răspundere penală persoanele cu privire la care există suspiciuni rezonabile că au săvârșit infracțiuni) justifică o sancționare penală a faptelor, cu atât mai mult cu cât în anii ce au trecut de la crearea posibilității de a dispune măsuri preventive alternative arestului preventiv, tendința a fost de creștere a numărului de suspecți și inculpați față de care s-au dispus una sau mai multe dintre aceste măsuri alternative.

Nu în ultimul rând, modificarea este necesară pentru a putea dispune măsuri polițienești, de prindere și aducere în fața justiției a persoanei care, fie vrea să se sustragă de la executarea măsurii arestului la domiciliu, fie vrea să încerce eludarea răspunderii penale prin părăsirea țării. Altfel, în lipsa intervenției asupra infracțiunii, organele de poliție nu ar putea efectua demersuri în marja art. 521 și urm. din Codul de procedură penală, referitoare la emiterea și executarea ordinului de dare în urmărire; este esențial ca aceste activități să fie dispuse imediat, pentru a maximiza șansele ca persoana să fie prinsă și adusă în fața justiției.

C. Intervenția asupra Codului de procedură penală vizează doar o corelare terminologică, în ceea ce privește obligația de a purta un dispozitiv electronic de supraveghere (nu un sistem, așa cum regăsim în formularea în vigoare), de către persoana față de care s-a dispus măsura controlului judiciar (art.215 alin.2).

De asemenea, se impune o intervenție și asupra alin.(3) al art.218 din CPP, în sensul excluderii posibilității dispunerii măsurii arestului la domiciliu și în cazul în care acesta locuiește cu persoana vătămată sau membrii de familie ai acesteia, precum și cu privire la persoana aflată în curs de cercetare pentru infracțiunea de evadare.

D. În privința legilor privind executarea pedepselor și a măsurilor preventive, se stabilesc reguli privind periodicitatea prezentării la organul de poliție, respectiv privind perioada dintre două verificări inopinate succesive.

De asemenea, pentru a garanta eliminarea arbitrariului din aplicarea prevederilor legale, este necesară introducerea unor prevederi care să permită exercitarea unei

	<p>căi de atac împotriva actului prin care este stabilit programul de supraveghere.</p> <p>E. Totodată, pentru a elimina inconsecvența legislativă amintită în prima parte a expunerii de motive, sunt necesare o serie de intervenții legislative punctuale, care să stabilească regula potrivit căreia, în toate situațiile de utilizare a unor dispozitive electronice, supravegherea respectării obligațiilor se face potrivit normelor prescrise de prezentul proiect, precum și pentru a crea o unitate terminologică, anume utilizarea expresiei „dispozitiv electronic de supraveghere” în toate actele normative cu relevanță în domeniu.</p>
--	--

3. Alte informații	Nu este cazul
--------------------	---------------

3. Impactul socio-economic al proiectului de act normativ

1. Impactul macroeconomic	Nu este cazul.
1 ¹ . Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat	Nu este cazul.
2. Impactul asupra mediului de afaceri	Nu este cazul.
2 ¹ . Impactul asupra sarcinilor administrative	Nu este cazul
2 ² . Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii	Nu este cazul.
3. Impactul social	
4. Impactul asupra mediului	Nu este cazul.
5. Alte informații	Nu este cazul.

4. Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)

- mii lei -						
Indicatori	Anul curent	Următorii 4 ani				Media pe 5 ani
1	2019	2020	2021	2022	2023	
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:	Pentru realizarea fazei pilot a proiectului, a fost realizată o estimare a costurilor de implementare a SIME, rezultând următoarele: - hardware, software, abonamente* și licențe* aferente SICS (doar cel operat de Poliția Română) – 1,535,000 euro - hardware și licențe aferente SIGA (STS) – 430,000 euro					
a) buget de stat						
(i) impozit pe profit						
(ii) impozit pe venit						

b) bugete locale	<p>- dispozitive mobile pentru organele de intervenție – 1,250,000 euro</p> <p>- dispozitive electronice de supraveghere (brățări), pentru etapa pilot (500 buc) – 275,000 euro</p> <p>Total = 3,490,000 euro</p> <p>Precizări:</p> <p>- În faza pilot, nu intră și SICS operat de Administrația Națională a Penitenciarelor;</p> <p>- infrastructura este de tip scalabil, aceasta putând fi dimensionată în funcție de numărul de brățări care vor fi în uz;</p> <p>-*anumite estimări de prețuri pentru abonamente și licențe (inclusiv suportul necesar) vizează o perioadă de 3 ani.</p> <p>Întrucât MAI (Poliția Română), Administrația Națională a Penitenciarelor și Serviciul de Telecomunicații Speciale nu dispun de sumele necesare implementării SIME, acestea se vor asigura de la bugetul de stat.</p>
(i) impozit pe profit	
c) bugetul asigurărilor sociale de stat	
(i) contribuții de asigurări	
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:	
a) buget de stat	
(i) cheltuieli de personal	
(ii) bunuri și servicii	
(iii) transferuri între unități ale administrației publice	
b) bugete locale	
(i) cheltuieli de personal	
(ii) bunuri și servicii	
c) bugetul asigurărilor sociale de stat	
(i) cheltuieli de personal	
(ii) bunuri și servicii	
3. Impact financiar, plus/minus, din care: (venituri-cheltuieli)	
a) buget de stat	
b) bugete locale	
c) bugetul asigurărilor sociale de stat	
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare	Nu este cazul
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare	Nu este cazul
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare	Nu este cazul
7. Alte informații	Măsurile propuse nu presupun modificări ale veniturilor bugetare.

5. Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare	
<p>1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ:</p> <p>a) acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ;</p> <p>b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții.</p>	<p>Se modifică:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Legea nr.286/2009 privind Codul penal; - Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală; - Legea nr. 253/2013 privind executarea pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal; - Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.
1 ¹ . Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația în domeniul achizițiilor publice	Proiectul nu se referă la acest domeniu.
2. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare	Proiectul nu se referă la acest domeniu.
3. Măsuri normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare	Proiectul nu se referă la acest domeniu.
4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene	Proiectul nu se referă la acest domeniu.
5. Alte acte normative și/ sau documente internaționale din care decurg angajamente	Proiectul nu se referă la acest domeniu.
6. Alte informații	Având în vedere dispozițiile art. 7 alin. (3 ¹) și art. 13 lit. d) din <i>Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative</i> și în perspectiva soluțiilor normative referitoare la monitorizarea electronică a dispozitivelor electronice purtate de persoane ce fac obiectul unor proceduri judiciare, a fost realizată o evaluare preliminară a

	<p>impactului noii reglementări asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Apreciem că soluțiile propuse nu ridică probleme întrucât:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dispozițiile normative prezintă claritate și previzibilitate; prelucrarea datelor cu caracter personal se face ținând seama de conceptul de „confidențialitate prin design”, prin stabilirea clară a rolurilor instituțiilor angrenate, a regulilor și procedurilor de monitorizare, alertare și intervenție, prin partajarea informațiilor astfel încât, în cadrul monitorizării, să nu fie cunoscute datele purtătorilor dispozitivelor de supraveghere, prin eliminarea intervenției umane, acolo unde este posibil, și înlocuirea acesteia cu reguli obiective. - informarea persoanelor vizate este realizată prin acest act normativ, care stabilește în mod clar obligațiile celor ce fac obiectul procedurilor judiciare (a căror respectare este asigurată prin monitorizarea electronică). <p>Prezentul proiect de act normativ respectă drepturile fundamentale și principiile consacrate în special prin Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.</p>
<p>6. Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ</p>	
<p>1. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate.</p>	
<p>2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea, precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ.</p>	
<p>3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale</p>	<p>Proiectul va fi supus consultării structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale, în conformitate cu prevederile HG nr. 521/2005.</p>

acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative.	
4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente.	Proiectul nu se referă la acest domeniu.
5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi	- Avizul Consiliului Legislativ nr. ____/____. - Avizul Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. ____/____.
6. Alte informații	
7. Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ	
1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ	Proiectul a fost supus procedurii de transparență decizională, potrivit Legii nr.52/2003, și publicat pe pagina de internet a M.A.I. în data de _____ După anunțarea proiectului: ____
2. Informarea societății civile cu privire la eventualele impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	Nu este cazul.
3. Alte informații	Nu este cazul.

8. Măsuri de implementare	
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor organisme sau extinderea competențelor existente	Proiectul conține prevederi exprese referitoare la implementarea sistemului de monitorizare electronică, inclusiv prin instituirea unei <i>faze pilot</i> . Având în vedere că implemetarea legii presupune o serie de soluții operaționale și tehnice, ce nu sunt de esența legii, prin hotărârea Guvernului vor fi stabilite o serie de aspecte tehnice și organizatorice, inclusiv data operaționalizării sistemului de monitorizare electronică..
2. Alte informații	Nu au fost identificate

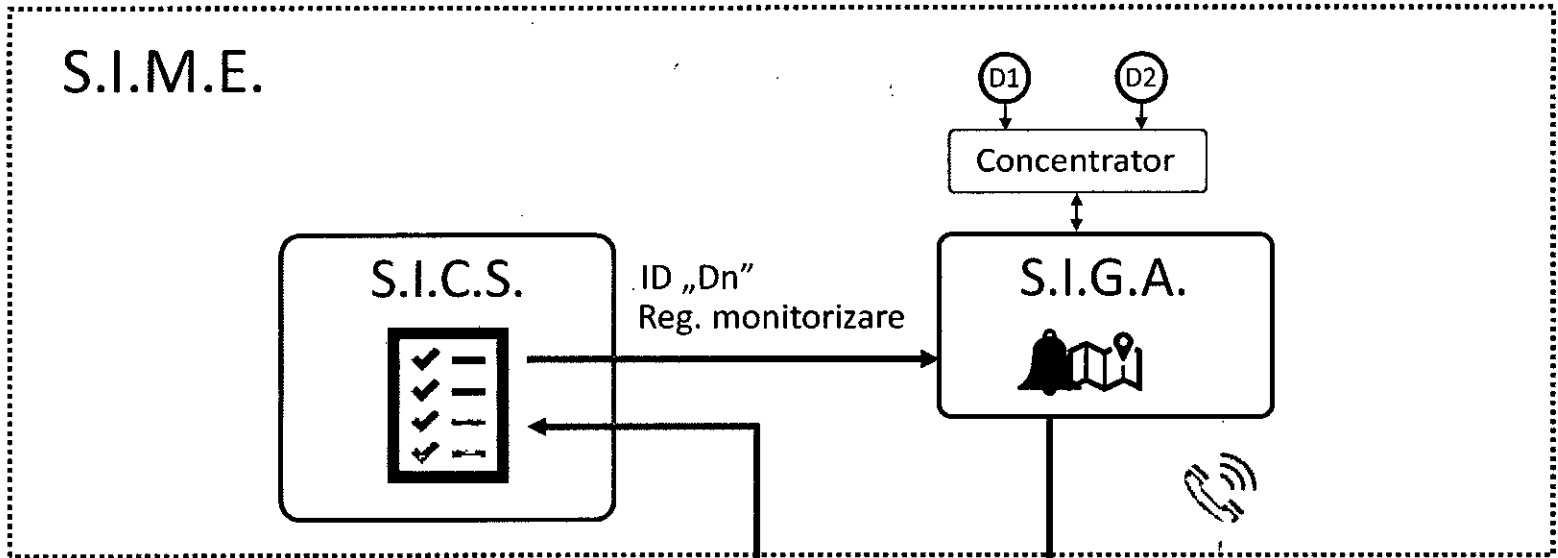
Inițiatorii,

Alina-Ștefania Gorghiu
Senator PNL

Ion Marcel Vela
Senator PNL

Cătălin-Marian Predoiu
Deputat PNL

Florin Cîțu
Senator PNL

Creare
infrastructură
nouă

Configurație sistem

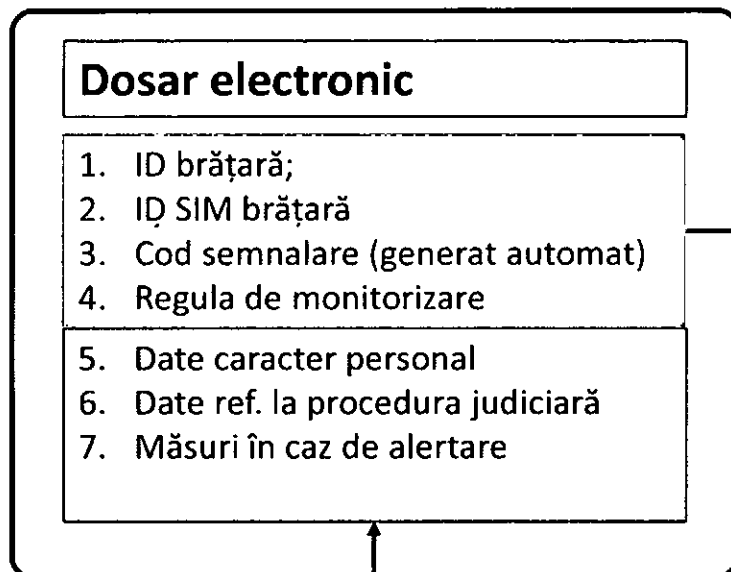
- LEGENDA**
- SIME = Sistemul informatic de monitorizare electronică
 - SICS = sistem informatic dedicat creării de semnalări (gestionat de operatorul tehnic de la MAI, ANP)
 - SIGA = sistem informatic de generare a alertelor
 - D1 ... Dn = dispozitive electronice de supraveghere (brățări) în uz
 - 112 = Serviciul apeluri de urgență 112
 - = Flux de date

Adaptare
infrastructură
existentă

Cel mai apropiat organ
de ordine publică

Organ de supraveghere (IGPR, ANP)

Pseudonimizarea datelor cu caracter personal

Este creată o semnalare, care nu conține date cu caracter personal

Sistem automatizat
(utilizează resurse de la STS)

ALERTĂ

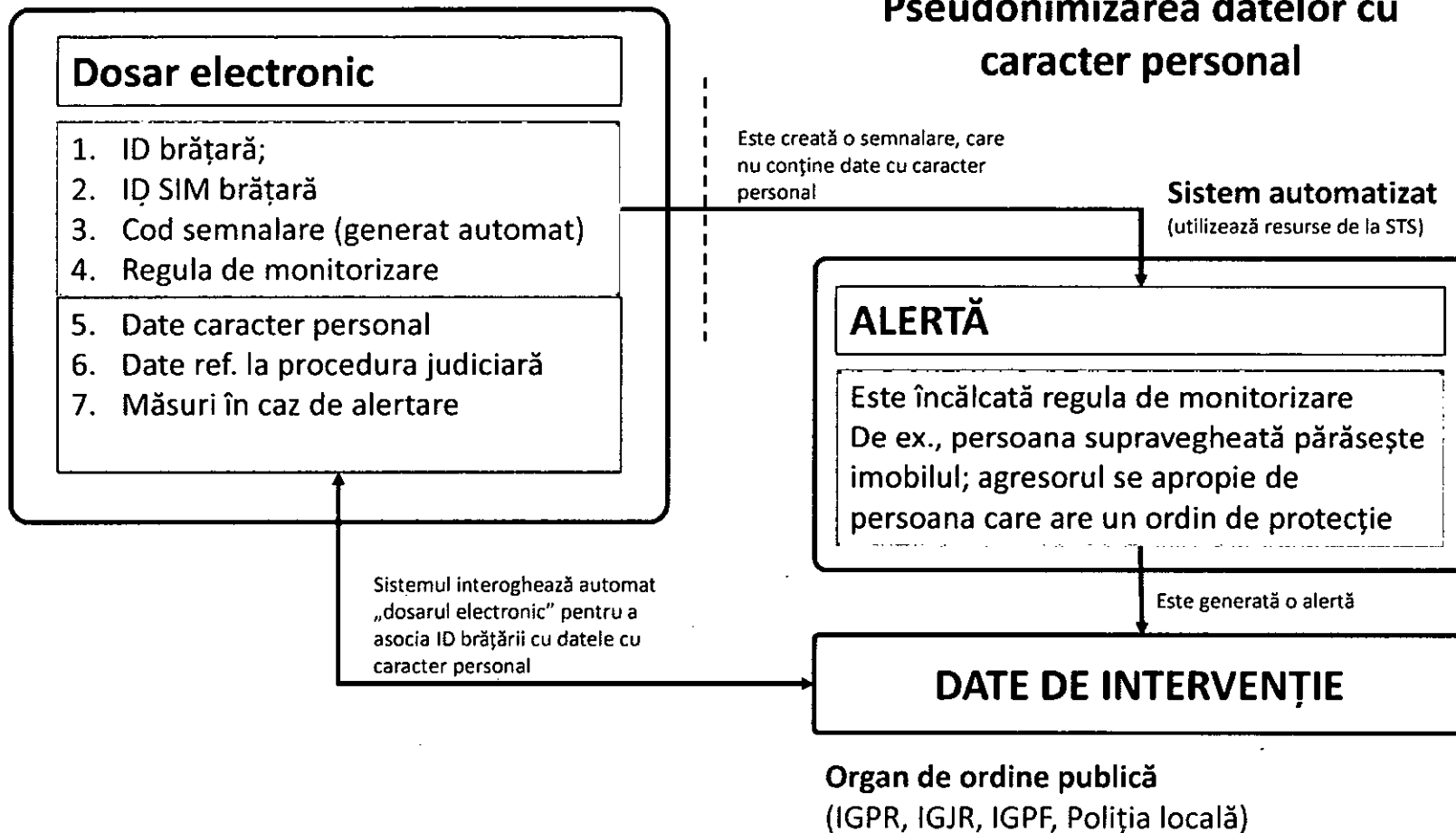
Este încălcată regula de monitorizare
De ex., persoana supravegheată părăsește imobilul; agresorul se apropie de persoana care are un ordin de protecție

Este generată o alertă

DATE DE INTERVENȚIE

Organ de ordine publică
(IGPR, IGJR, IGPF, Poliția locală)

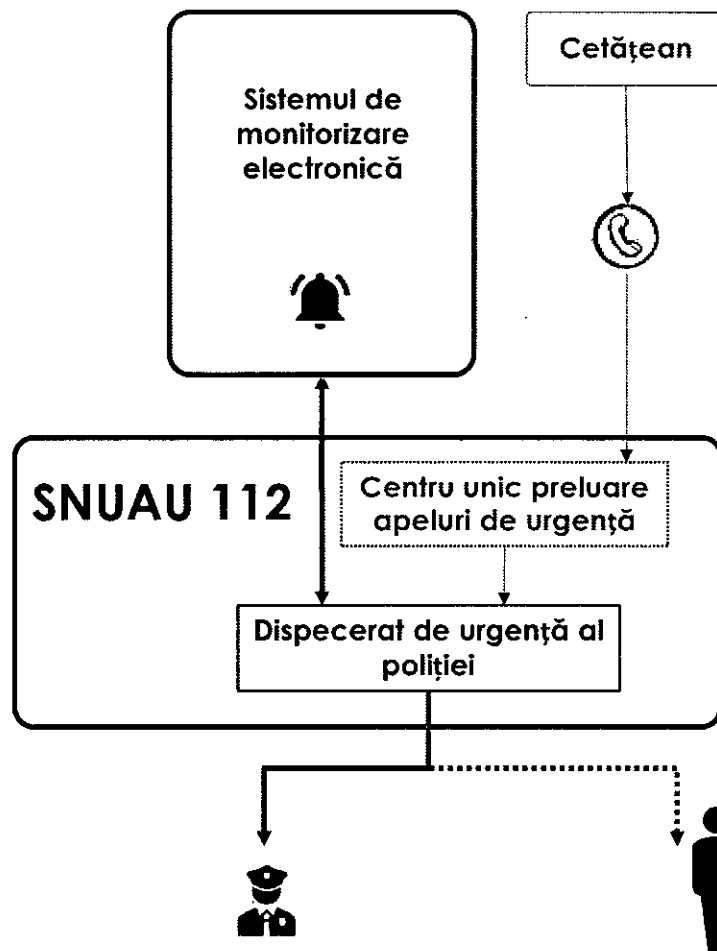
Sistemul interoghează automat „dosarul electronic” pentru a asocia ID brățării cu datele cu caracter personal

Alertare prin „brățări electronice”

Alertare clasică, prin apel la 112

Scenariu violență domestică

1. Se creează o **semnalare**, având ca **regulă de monitorizare** interdicția de apropiere la mai puțin de 200 m de persoana protejată.
2. La încălcarea regulii, se **declanșează o alertă**, care se transmite automat dispeceratului poliției
3. Dispeceratul poliției **interoghează dosarul electronic** pentru a asocia ID brățării cu datele cu caracter personal.
4. Toate datele colectate constituie **date de intervenție** și se transmit celui mai apropiat organ de ordine publică ce poate interveni.
5. **Persoana protejată este contactată** pentru a primi îndrumări (de ex., să identifice un polițist/jandarm sau sediul celui mai apropiat organ de ordine publică; să se îndepărteze de o anumită locație, șamd)